
FOLKETINGET

Europaudvalget, Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 4. juli 2012

Danmark taber "hektarstøttesagen" ved EU-Domstolen

Sammenfatning

Retten har den 3. juli 2012 afsagt dom i den såkaldte "hektarstøttesag", som var anlagt af Danmark mod Europa-Kommissionen. Baggrunden for sagsanlægget var, at Kommissionen i 2009 udelukkede knap 750 mio. kr. af EU-landbrugsstøtte udbetalt i Danmark, fra EU-finansiering. Udelukkelsen var navnlig begrundet i Danmarks manglende overholdelse af krav til udtagne arealer (brak).

Retten frifinder Kommissionen, idet den dog giver Danmark medhold i, at et nationalt krav om plantedække på udtagne arealer levede op til EU-reglerne.

EU-Domstolens førsteinstans, Retten, har den 3. juli 2012 afsagt dom i den såkaldte "hektarstøttesag", som Danmark havde anlagt mod Europa-Kommissionen¹. Dommen frifinder Kommissionen i sin helhed.

Danmark anlagde sagen, efter at Europa-Kommissionen den 19. marts 2009 traf beslutning om, at Danmark ikke skulle have refunderet et beløb på knap 750 mio. kr., i EU-landbrugsstøtte (den såkaldte hektarstøtte), som er udbetalt til danske landmænd i årene 2002-2004.

Danmark udbetaler omkring syv milliarder kr. i landbrugsstøtte om året fra EU's landbrugsfond.

Kommissionens beslutning mod Danmark

I september og december 2004 gennemførte Kommissionen to revisionsbesøg i Danmark. På den baggrund vurderede Kommissionen, at de danske myndigheder, som havde ansvaret for at administrere EU-støtten til danske landmænd, ikke i tilstrækkelig grad havde sikret overholdelsen af EU-reglerne for udbetaling af landbrugsstøtten under "hektarstøtteordningen", som er forgængeren for den gældende "enkeltbetalingsordning".

Kommissionen fandt, at Danmark havde overtrådt EU-reglerne for udtagne arealer og for teleopmåling.

I forhold til **reglerne for udtagne arealer** (dvs. brakjord og anden jord, der tages ud af landbrugsproduktion) vurderede Kommissionen bl.a.:

- at Danmark ikke havde overholdt kravene til mindstestørrelse af marker
- at der blev givet støtte til jord, der ikke kunne dyrkes (og derfor ikke var støtteberettiget)
- at arealerne i visse tilfælde blev anvendt til ikke-tilladte formål (opbevaring af halmballer og byggeaffald)
- at de ikke blev vedligeholdt forsvarligt (manglende pleje/slåning).

Desuden fandt Kommissionen, at Danmark ikke havde et system til bekæmpelse af såkaldt "præmiejagt" (dvs. at man kunstig skaber de nødvendige betingelser for at kunne modtage støtte).

Det var dog karakteren af de braklagte arealer i form af den utilstrækkelige pleje/vedligeholdelse af de braklagte arealer, som udgjorde hovedhjørnestenen i Kommissionens kritik.

¹ Sag T-212/09, Kongeriget Danmark mod Europa-Kommissionen.

I forhold til reglerne for teleopmåling (dvs. den satellitopmåling af markerne, som grundlag for kontrollen), vurderede Kommissionen, at myndighedernes teleopmålinger, ikke var tilstrækkeligt præcise, og at myndighederne ikke i tilstrækkelig grad havde fulgt op med andre kontrolforanstaltninger.

På den baggrund fastslog Kommissionen, at de konstaterede uoverensstemmelser burde udløse korrektioner på efter omstændighederne 2 %, 5 % og 10 % af landbrugsstøtten til Danmark.

I alt betød det **korrektioner for kr. 749.712.281,64**, som dermed blev udelukket fra EU-finansiering. Langt størstedelen af korrektionen (741.130.547,59 kr.) vedrørte kravene til de udtagne arealer, mens de 8.581.734,05 kr. vedrørte kravene til teleopmåling.

På den baggrund besluttede Danmark i juni 2009 at anlægge en annulations-sag² mod Kommissionen ved EU-Domstolen (Retten) for at få annulleret Kommissionens beslutning af 19. marts 2009.

Den danske regering gjorde bl.a. gældende, at Kommissionens beslutning mod Danmark var baseret på en fejlfortolkning af EU-reglerne, navnlig af reglerne om vedligeholdelse af de udtagne arealer og om telemåling.

De danske argumenter og Rettens vurdering

I det følgende vil kun de væsentligste elementer i Rettens dom og af parternes argumenter bliver gennemgået³.

- Utilstrækkelig telekontrol

I forhold til Kommissionens underkendelse på grund af de danske myndigheders utilstrækkelige telekontrol gjorde Danmark bl.a. gældende, at EU-reglerne dels indeholdt en måletolerance, dels ikke opstillede præcise krav til nøjagtigheden af telemålingerne.

Hertil fastslår Retten, at **den opmålingstolerance, som EU-kontrolforordningen tillader, udelukkende er til fordel for ansøgerne⁴**, når de skal opmåle størrelsen af deres marker til brug for deres støtteansøg-

² Jf. TEUF art 230.

³ Dommen kan læses i sin fulde udstrækning på EU-oplysningens hjemmeside om sagen: http://www.euo.dk/dokumenter/efdomstolen/domme/anlaeggelse/2009/T212_09/

⁴ Præmis 34.

ning. Tolerancen kan således ikke benyttes af de nationale myndigheder, når de skal gennemføre telemålingen og den efterfølgende kontrol på stedet.

Retten afviste også den danske regerings argument om, at EU-reglerne ikke på daværende tidspunkt indeholdt nogen regel om nøjagtigheden af telemålingen. I den forbindelse bemærker Retten, at "det påhviler medlemsstaterne at træffe de foranstaltninger, som efter deres vurdering kan sikre en effektiv kontrol, og følgelig foranstaltninger med henblik på telemåling, der sikrer nøjagtighed"⁵.

- Overtrædelse af EU-reglerne om udtagne arealer (brak)

Kommissionens største underkendelse vedrørte dog tilsidesættelsen af EU-reglerne om de udtagne arealer.

Det særlige ved disse regler er, at de blev indført ved EU-landbrugsreformen i 1992 for at holde produktionen af markafgrøder under kontrol i en tid med overproduktion af landbrugsvarer. Derfor skulle reglerne sikre, at de udtagne arealer reelt blev taget ud af landbrugsproduktionen (og heller ikke blev brugt til andre landbrugsaktiviteter), at det var "rigtig landbrugsjord", og at arealerne blev holdt i god agronomisk stand, dvs. at de blev plejet på en sådan måde, at de hurtigt kunne tages ind i produktionen igen. Samtidig var det et krav, at de blev holdt i en god miljømæssig stand, hvilket bl.a. skulle sikres ved, at de nationale myndigheder skulle opstille passende miljøkrav.

Under sagen, var der bl.a. uenighed mellem Kommissionen og Danmark om 1) muligheden for et dansk krav om plantedække på de udtagne arealer sammenholdt med EU-kravet om pleje af arealet for at sikre gode agronomiske forhold, og 2) betydningen af, at der på visse udtagne arealer var fundet halmballer og byggeaffald.

- 1) Det danske plantedækkekrav og kravet om sikring af gode agronomiske forhold

Et af Kommissionens væsentligste argumenter var, at de udtagne arealer bl.a. på grund af det danske krav om plantedække var blevet tilgroet med ukrudt og skov, og at visse arealer ifølge Kommissionen ikke var plejet og dermed ikke kunne gøres klar til dyrkning ved hjælp af almindelige jordbrugsmaskiner. I den forbindelse mente Kommissionen, at EU-reglerne kun undtagelsesvis tillod plantedække på de udtagne arealer.

⁵ Præmis 41.

Hertil anførte Danmark bl.a., at det danske plantedækkekrav var indført af miljømæssige årsager., og at det var i god tråd med EU's nitratdirektiv. I den forbindelse henviste regeringen til, at Danmark er udpeget som særligt nitratfølsomt område.

Retten gav Danmark medhold i, at det danske krav om plantedække som udgangspunkt var i overensstemmelse med EU-reglerne, og at det var et egnet middel til at bekæmpe nitratforureningen af grundvandet⁶. Ikke desto mindre fandt Retten, at selv om et plantedække på de udtagne arealer bidrager til miljøbeskyttelsen, **fritager det ikke medlemsstaterne fra at kontrollere, om plantedækket bliver plejet.**⁷

2) Fund af halmballer, byggeaffald på de udtagne arealer

Et andet af Kommissionens argumenter for underkendelsen var, at der på nogle af de udtagne arealer, der var blevet kontrolleret, var fundet halmballer og byggeaffald.

Den danske regering gjorde under sagen gældende, at disse fund var konstateret efter udtagningsperiodens udløb den 31. august, og at det derfor ikke kunne bevises, om halmballerne eller byggeaffaldet havde været til stede i udtagningsperioden.

Retten fastslog i den forbindelse., at det var myndighedernes ansvar, at de udtagne arealer blev kontrolleret inden udtagningsperiodens udløb. I den forbindelse havde myndighederne under sagen erkendt, at man i de tilfælde, hvor kontrollen var sent ude, i visse tilfælde måtte lade tvivlen komme landmanden til gode. Retten fandt på den baggrund, at Kommissionen i forbindelse med dens undersøgelser på stedet, hvor den konstaterede, at der var opbevaret halmballer eller henkastet affald på visse af de kontrollerede parceller, kunne nære en rimelig og begrundet tvivl om kvaliteten af den danske kontrol.⁸

Samlet set nåede Retten i forhold til de udtagne arealer frem til, "at Kommissionen i fornødent omfang har ført bevis for en begrundet og rimelig tvivl med hensyn til de to uregelmæssigheder" (halmballerne og byggeaffaldet)

Endelig fastslog Retten, at det udelukkende påhviler Kommissionen, med henblik på at godtgøre en tilsidesættelse af reglerne i EU's landbrugspolitik,

⁶ Præmis 79.

⁷ Præmis 88.

⁸ Præmis 118.

at fremlægge bevis for, at den har en begrundet og rimelig tvivl med hensyn til, om kontrol foretaget af de nationale myndigheder er tilstrækkelig, eller om de tal, som sidstnævnte har meddelt, er rigtige⁹.

Hvem skal betale?

Som udgangspunkt vil den danske stat skulle hæfte for det beløb, der er udbetalt uberettiget. Der vil normalt ikke være mulighed for at kræve pengene tilbage fra støttemodtagerne, navnlig ikke for så vidt som de alene har fulgt de danske myndigheders krav til tilplantning og pleje af de udtagne arealer.

Appelmulighed

Retten afgørelse kan appelleres til Domstolen, men kun for så vidt angår retsspørgsmål. Det betyder, at det kun er selve Rettens fortolkning af EU-reglerne, og ikke bedømmelsen af de faktiske omstændigheder, der kan prøves igen.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(3611)

⁹ Præmis 105.